

ปรากฏการณ์ชีวิตของเยาวชนผู้เสพยาบ้า

เฉลิมศรี ราชนาจันทร์

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

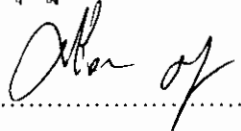
เมษายน 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

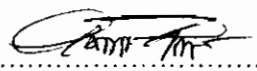
การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนดุชนิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2552

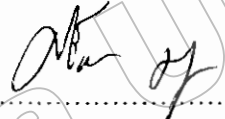
คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุษฎีนิพนธ์ของ เฉลิมศรี ราชนาจันทร์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้
คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์

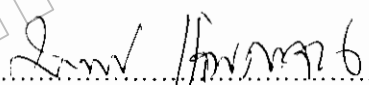

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศรียรรณ มีคุณ)

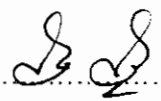

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ แจ่มกระจ่าง)

คณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ ชรรมากรณ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศรียรรณ มีคุณ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ แจ่มกระจ่าง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.สมพร สุทัศนีย์)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แจ่มกสิกร)

วันที่ 6 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

คุณุณิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์. ดร. ศรีวรรณ มีคุณ
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ แจ่มกระจ่าง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และ
รองศาสตราจารย์ ดร. สมหมาย แจ่มกระจ่าง ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ กำกับ รวมทั้งให้กำลังใจ
และให้การช่วยเหลือด้วยความเมตตาอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ พ่อศรี แม่ฉวี ราชนาจันทร์ ที่ให้โอกาส อดทนรอคอย และให้กำลังใจ
เพื่อให้ลูกได้ประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ถาสัก เตชะจันทมาก พันเอกนายแพทย์ทวิศักดิ์
นพเกสร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นິวัติ อุณหพันธุ์ ที่ปลูกฝังและสร้าง โอกาสให้มุ่งสู่เวทีวิชาการ
และได้เรียนรู้งานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นครั้งแรกของชีวิต ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับ
กระบวนการคิดและตัดสินใจ

ขอขอบพระคุณ คุณรุจิรา ละอองนวล หัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลท่าซาง และ
คุณไพบเรียม เงามาม ที่เอื้อให้เกิดความคล่องตัวของเวลาในการศึกษาและการทำงานประจำ
ซึ่งนับเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้คุณุณิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ผู้ปกครอง ของเยาวชน และเยาวชนผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ให้
โอกาสทำความเข้าใจปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องถึงแม้เป็นประเด็นหรือเรื่องราวละเอียดอ่อน
และสมควรปกปิด จนทำให้เข้าใจ เข้าถึงความจริงได้เป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ของคุณุณิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกุศลที่จะนำพาซึ่ง
ความหวัง และ กำลังใจที่เข้มแข็ง ของทุกคนในครอบครัวที่กำลังเผชิญปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด
ขอให้ทุกท่านได้พบทางออกสู่โลกของความรัก ความหวัง และแสงสว่างของชีวิต ในเวลาอันใกล้

เฉลิมศรี ราชนาจันทร์

50820258: สาขาวิชา: การศึกษาและการพัฒนาสังคม; ปร.ด. (การศึกษาและการพัฒนาสังคม)

คำสำคัญ: เยาวชน/วัยรุ่น/ ผู้เสพยาบ้า/ ยาเสพติด

เฉลิมศรี ราชนาจันทร์: ปรากฎการณ์ชีวิตของเยาวชนผู้เสพยาบ้า (LIFE PHENOMINON OF AMPHETAMINE ABUSE YOUTH) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ศรีวรรณ มีคุณ, Ph.D., มานพ แจ่มกระจ่าง, Ph.D., 230 หน้า. ปี พ.ศ. 2553

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การเสพยาบ้าของเยาวชน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ผู้ให้ข้อมูลเป็นเยาวชนอายุ ระหว่าง 15-25 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับอาชีวศึกษา ที่มีประสบการณ์การเสพยาบ้า ภายในระยะเวลา 12 เดือน ก่อนให้ข้อมูล จำนวน 17 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 24 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือน กรกฎาคม 2552-ธันวาคม 2552 รวมเวลา 6 เดือน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ อายุ 19-21 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ 82.35 เสพยาบ้ามานาน 1-5 ปี ร้อยละ 64.71 พักอาศัยอยู่กับ ผู้ปกครอง เพียงคนเดียวหรือพักอาศัยอยู่กับญาติผู้ใหญ่ อาชีพหลักของครอบครัวส่วนใหญ่ต้องใช้แรงงาน สัมพันธ์ภาพกับครอบครัว เป็นแบบห่างเหิน และมีลักษณะการเลี้ยงดูไม่แน่นอนแบบควบคุมเข้มงวดในวัยเด็ก ตามใจให้อิสระเมื่อเริ่มโตเป็นวัยรุ่น วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้าทุกคนมีวิถีเป็นไปตามพัฒนาการของวัยรุ่น จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้าเป็น ไปตามสภาวะการณ์ และความอยากรู้อยากลอง วิถีชีวิตเมื่อเป็นผู้เสพยาบ้า ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตเปลี่ยนไป จากเดิม ใช้เวลาอยู่กับเพื่อน เสพยาบ้า แยกตัวจากครอบครัว ไม่สนใจเรียน และมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เสพยาบ้าในปริมาณ และความถี่มากขึ้น การเข้าถึงยาบ้าผู้ให้ข้อมูลเกือบทุกคน เข้าถึงยาบ้าได้ง่าย สะดวก ยาบ้ามีอยู่ทุกพื้นที่ การเสพยาบ้าก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและคนใกล้ชิด วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด สามารถเว้นระยะการเสพยาบ้าได้ประมาณ 1-2 เดือน ลดปริมาณ และความถี่ในการเสพยาบ้าได้ มีการทบทวนตนเองว่าการเสพยาบ้าก่อผลกระทบต่อชีวิตตนเองและครอบครัว ใช้เวลาอยู่กับบ้านและครอบครัวมากขึ้น รับรู้การออกฤทธิ์ของยาบ้าว่า ยาบ้ามีฤทธิ์ทำให้ร่างกายตื่นตัวสดชื่น มีจินตนาการ เพิ่มสมาธิ ทำกิจกรรมที่สนใจได้นานกว่าปกติ แต่ในกรณีที่เสพยาปริมาณมากหรือเสพต่อเนื่อง จะทำให้เกิดอาการประสาทหลอน ผู้เสพยาบ้ามีมุมมองว่า ยาบ้าหมายถึง “ตัวช่วย” แนวทางการดูแลช่วยเหลือ เยาวชนผู้เสพยาบ้าที่สำคัญคือผู้เกี่ยวข้องทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของวัยรุ่นและ ศาสตร์ของการติดยาเสพติด พร้อมทั้งปรับทัศนคติและยอมรับว่าการเสพยาบ้าคือการเจ็บป่วยของโรคเรื้อรัง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 1) รัฐบาลควรกำหนดคน โยบายให้สอดคล้องกับการปฏิบัติที่มุ่งให้การดูแล บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเสพยาเสพติด 2) กระทรวงสาธารณสุขควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในระดับผู้บริหารและระดับปฏิบัติการและส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้เรื่องศาสตร์ของการเสพยา 3) การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาต่อเนื่องระยะยาวเพื่อทำความเข้าใจกับผู้ที่สามารถหยุดเสพยาบ้า ได้นานมากกว่า 1 ปี หรือผู้ที่สามารถเลิกเสพยาบ้าได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
คำถามการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความหมายของวิถีชีวิต.....	12
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเยาวชนและพัฒนาการ.....	12
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด.....	16
แนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยา.....	33
แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยา.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
การพัฒนากรอบแนวคิดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ชีวิตของเยาวชนผู้เสพยาบ้า.....	53
การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ตีความ ปรากฏการณ์ชีวิตของเยาวชนผู้เสพยาบ้า.....	54
ผู้เสพยาบ้า.....	54
การคืนข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปรากฏการณ์ชีวิตของเยาวชนผู้เสพยาบ้า.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ปรากฏการณ์ชีวิตของเยาวชนผู้เสพยาบ้า.....	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เวทีขึ้นชั้นข้อมูล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	79
แนวทางการดูแลช่วยเหลือเยาวชนผู้เสพยาบ้า.....	84
5 สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	91
สรุปผลการวิจัย.....	92
อภิปรายผล.....	97
บรรณานุกรม.....	111
ภาคผนวก วิธีชีวิตของเยาวชนผู้เสพยาบ้ารายบุคคล.....	120
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	238

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวน และ ร้อยละ จำแนกตามคุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล.....	60
2	จำนวน และ ร้อยละ ของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามบริบทของครอบครัว ด้านบุคคล..... ที่พักอาศัย จำนวนสมาชิก และการประกอบอาชีพ	62
3	จำนวน และ ร้อยละ ของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามตามบริบทของครอบครัว ด้านลักษณะ ของครอบครัว และ สัมพันธภาพ.....	68
4	จำนวน และ ร้อยละ ของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตาม ผู้เลี้ยงดู และ ลักษณะการเลี้ยงดู.....	69
5	จำนวน และ ร้อยละ ของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุที่เริ่มเสพยาบ้า.....	70
6	จำนวน และ ร้อยละ ของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามปริมาณยาบ้าที่ใช้เสพ.....	74

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 สถิติการกระทำความผิดของเยาวชน.....	3
2 ยาม้ามาจากเครื่องหมายการค้าของบริษัท WELLCOME.....	4
3 การรับส่งสัญญาณระหว่างเซลล์ประสาท.....	27
4 การกระตุ้นการหลั่งโดปามีนของเมทแอมเฟตามีน.....	29
5 ขั้นตอนการวางเงื่อนไขแบบ Classical Conditioning.....	34
6 การวางเงื่อนไข Classical Conditioning ของการเสพยาบ้า.....	35
7 การวางเงื่อนไข Operant Conditioning.....	36

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University